

2

Introduksjon

Samfunnsoppdraget

Statens pensjonskasse (SPK) forvalter pensjonsrettighetene til drøyt én million medlemmer. Vi skal samtidig være en trygg, forutsigbar og kostnadseffektiv samarbeidspartner for våre medlemsvirksomheter (kunder). Å gjøre pensjon enkelt, er vår viktigste ambisjon!

Mange opplever at pensjon virker vanskelig. Likevel har vi valgt å si det høyt: Vi skal gjøre det enkelt.

Det betyr ikke at vi skal gjøre regelverket enkelt. Det er ikke mulig. Vi står midt i en reformperiode med ulike regelverk som lever parallelt, og i vår strategi for perioden 2019-2023 finnes det ingen ambisjon om å få alle til å forstå alt. Vår ambisjon er at alle skal forstå det de trenger å forstå, for å ta kvalifiserte valg.

Hvert eneste medlem og hver eneste kunde skal finne den informasjonen og de verktøyene de trenger – når de trenger det. Det er det vi mener med å gjøre pensjon enkelt!

Trygghet er vår viktigste leveranse

Statens pensjonskasse er en forvaltningsbedrift under Arbeids- og sosialdepartementet. Vår hovedoppgave er å administrere tjenstepensjoner etter Lov om Statens pensjonskasse, slik at drøyt én million medlemmer mottar rett ytelse til rett tid, samtidig som vi fastsetter og krever inn rett premie til rett tid fra våre drøyt 1 400 kunder.

Ordningene vi forvalter er en viktig del av sparingen til alderspensjon. Innbakt i ordningene ligger også viktige forsikringer ved sykdom, uførhet og for etterlatte.

Det betyr at Statens pensjonskasse representerer trygghet direkte eller indirekte for nærmere halvparten av Norges befolkning. For våre kunder er dette et viktig virkemiddel for å tiltrekke seg kompetente medarbeidere.

Stort spekter av virksomheter

Blant våre største kunder finner vi Forsvaret, politiet og skolesektoren. SPK administrerer videre særskilte pensjonsordninger for blant annet Den Norske Opera & Ballett, stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, Sametinget samt ledsagere i utenriktjenesten.

Vi administrerer også Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, hvor vi forvalter pensjonsordningens fond på 10,8 milliarder kroner. Ut over tjenstepensjon administrerer SPK den statlige yrkesskade- og gruppelevsordningen, statens boliglånsordning og øvrige tilleggsprodukter.

Krav vi skal oppfylle:

Samfunnsoppdraget vårt er nedfelt i Lov om Statens pensjonskasse og i instruksene, og målene for 2019 er definert i det årlige tildelingsbrevet fra fagdepartementet vårt.

I 2019 var målene at vi skulle:

- utbetale rett ytelse til rett tid
- fastsette og kreve inn rett premie til rett tid
- sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemmene og medlemsvirksomhetenes behov
- sørge for effektiv drift
- sørge for god gjennomføring av reformer

Det siste punktet er særlig knyttet til innføring av det nye samordningsregelverket, som ble vedtatt i 2018, og

innføring av ny offentlig tjenstepensjon, som ble vedtatt i 2019. I tildelingsbrevet for 2019 blir det i tillegg presisert at SPK, i likhet med alle offentlige virksomheter som kjøper inn varer og tjenester, har et særlig ansvar for å motarbeide arbeidslivskriminalitet hos våre underleverandører. SPK skal òg være med på den statlige inkluderingsdugnaden, som går ut på å hjelpe personer med nedsett funksjonsevne eller hull i CV-en, inn i arbeidslivet (se vedlegg for redegjørelser).

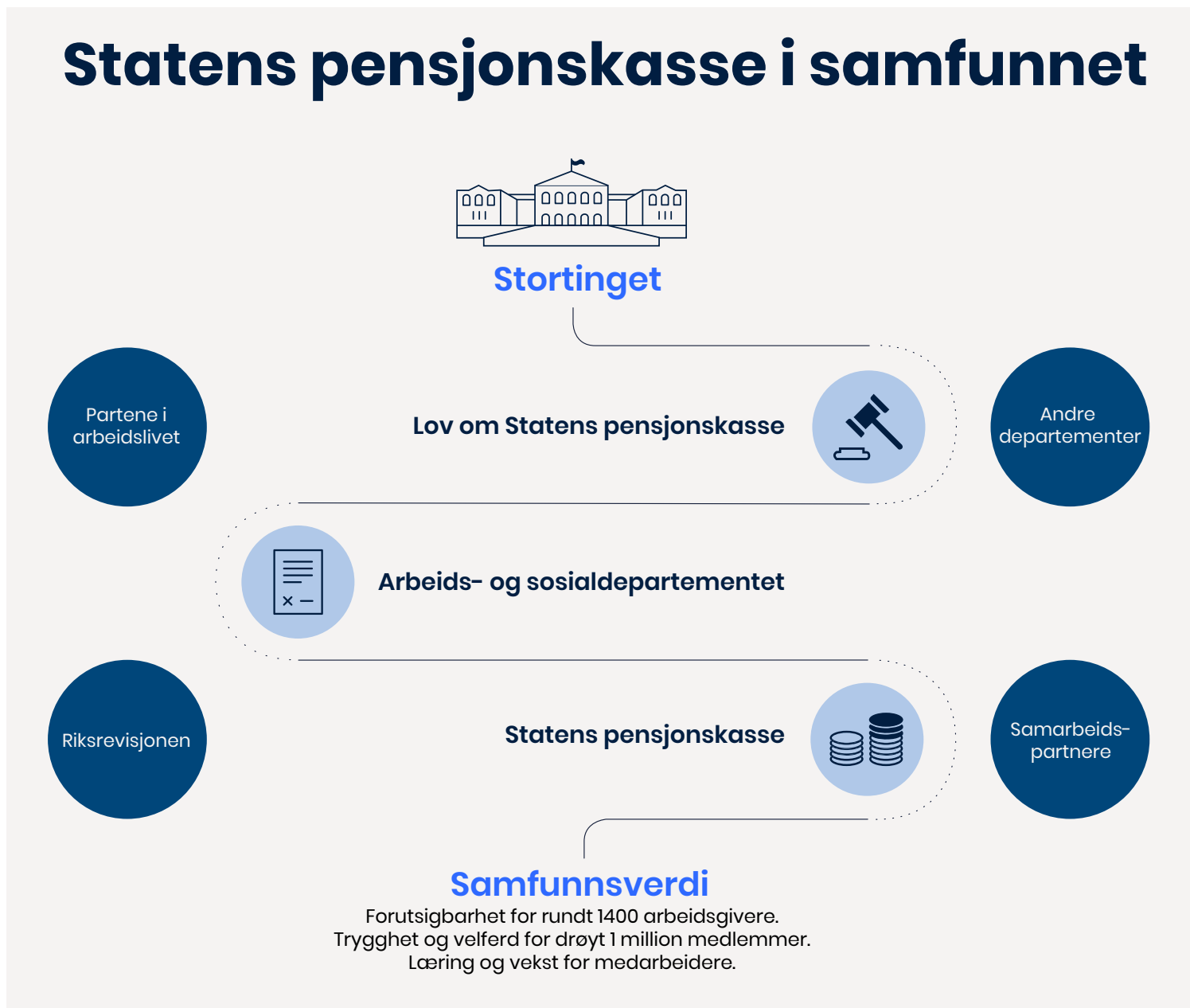
Generelt skal SPK arbeide for å ha godt omdømme og høy tillit i samfunnet og samarbeide med andre virksomheter og aktører for å bidra til å nå målene. Vi skal bruke digitalisering som virkemiddel i driften der det er formålstjenlig, og vi skal bidra til å skape gode digitale fellesløsninger som effektiviserer driften og styrker samhandlingen i statsforvaltningen.

Staten og vårt fagdepartement

SPK skal være en faglig rådgiver i pensjonsspørsmål, og vi skal bruke den faglige spisskompetansen vår til å gi råd i utforming av reformer og utviklingsarbeid. SPK har et selvstendig ansvar for å vurdere behov for regelverksendringer og gi melding om dette til departementet. Det årlige tildelingsbrevet kan også omfatte spesifiserte problemstillinger der departementet ønsker SPKs bistand som faglig rådgiver.

Utbetaling og endring av pensjoner krever godt samarbeid med flere statlige virksomheter som NAV og Skatt, i tillegg til andre leverandører av offentlig tjenstepensjon.

Statens pensjonskasse i samfunnet

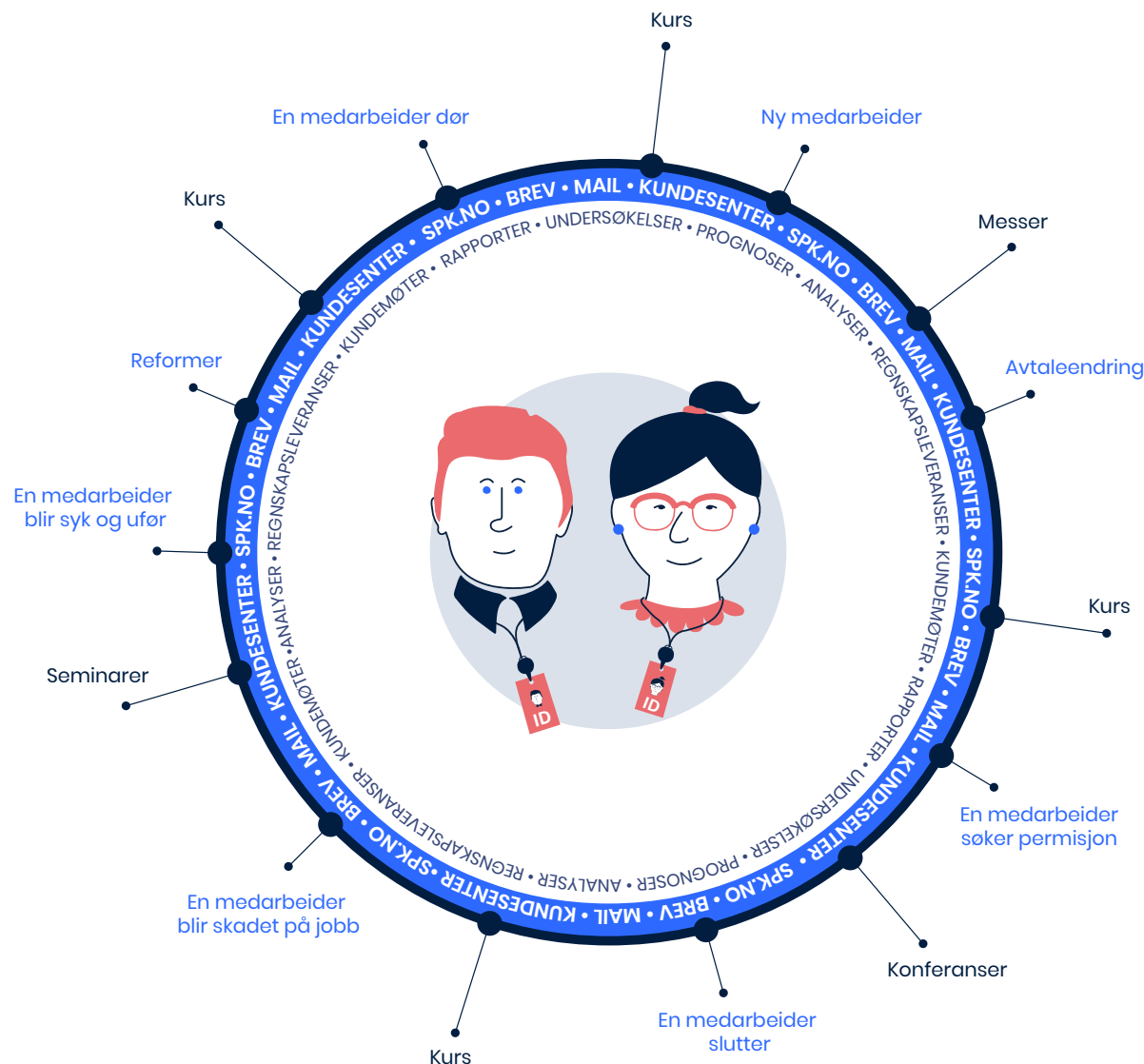

Vi forvalter pensjonsrettigheter og administrerer forsikringsordninger for drøyt én million medlemmer og deres familier. Det innebærer at Statens pensjonskasse direkte eller indirekte bidrar til økonomisk trygghet for nær halvparten av Norges befolkning.

Statens pensjonskasse er underlagt Arbeids- og sosialdepartementet, og Stortinget har gitt oss et samfunnsoppdrag som bygger på Lov om Statens pensjonskasse.

SPK rådgir Arbeids- og sosialdepartementet i pensjonsspørsmål, og vi samarbeider tett med andre etater – for eksempel NAV og Skatteetaten.

Slik jobber vi for virksomhetene

Rapportering og betjening

Alle leveranser og betjening til våre medlemsvirksomheter er basert på de dataene som virksomhetene rapporterer inn hver måned. Det første som skjer når en virksomhet inngår avtale med oss, er derfor at vi etablerer gode rutiner og gir god opplæring i vårt rapporteringsverktøy på spk.no (Min virksomhet).

Regnskapsleveranser og fakturering

Gjennom året mottar virksomhetene en rekke regnskapsoppstillinger, premievarsler og andre leveranser knyttet til premie og fakturering.

Prognoser og analyser

I tillegg til analysene vi leverer som grunnlag for regnskapsleveransene, leverer vi prognoser og analyser på bestilling fra virksomhetene. For eksempel oversikter og sammenstillinger av AFP-uttak basert på virksomhetens bestand.

Tilfredshetsmålinger

Vi måles årlig i Aalunds bedriftsbarometer og TNS omdømmeundersøkelse i offentlig sektor. I tillegg gjennomfører vi våre egne undersøkelser. Virksomhetene får for eksempel en undersøkelse etter noen faste leveranser.

Kundemøter

Selv om vi kun er lokalisert i Oslo, arrangerer vi møter med virksomhetene over hele landet. Vi benytter video- og telefonmøter der det er hensiktsmessig.

Informasjon i ulike kanaler

Den daglige kommunikasjonen går via telefon og mail. Flere ganger i året sender vi ut kundebrev med relevant informasjon til de ulike rollene hos medlemsvirksomhetene.

Kurs

Årlig holder vi faste kurs for HR-personer, rapporteringsansvarlige og andre som har ulike roller i våre medlemsvirksomheter. Vi holder også ulike kurs for medlemmer. Virksomhetene kan kjøpe plasser på de faste medlemskursene eller bestille skreddersydde kurs. Vi holder rundt 300 kurs i året.

Livshendelser hos ansatte

Ved ansettelser, oppsigelser eller når det skjer noe med virksomhetens medarbeidere, utløser det ulike arbeidsoppgaver hos oss.

Messer og konferanser

SPK arrangerer flere fellesmøter og seminarer i året med ulike relevante tema for virksomhetene som er kunder hos oss.

Slik jobber vi med reformer

Tegningen til høyre viser systemene og verktøyene som må være på plass og oppdaterte for at vi skal være i stand til å utføre våre oppgaver.

Noen ganger betyr det av vi må endre systemer og verktøy vi allerede har. Andre ganger må vi utvikle nytt.

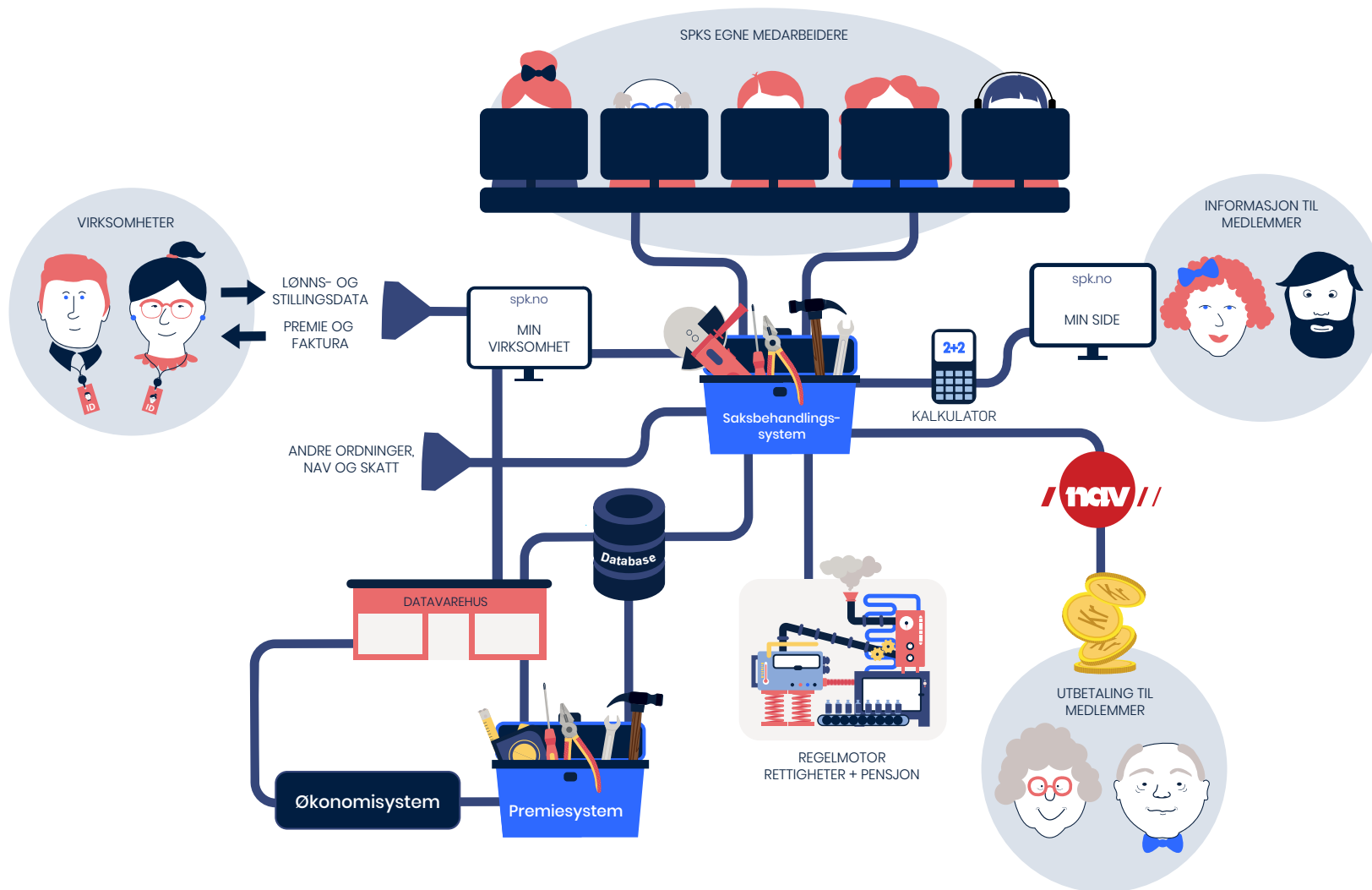
Samle oppgaver – se helheten

For å sikre kontroll, fornuftig ressursbruk og positive synergier, er oppgavene knyttet til reformarbeidet samlet i ett program med en sentral programstyring og flere underliggende prosjekter ([les mer om dette i kapittel 3.3.](#))

Og fordi regelendringer omfatter hele virksomheten – fra oppdatering av regelmotoren, via hele saksbehandlingsløpet til informasjon og betjeningsløsninger – er utvikling og daglig drift knyttet tett sammen.

Involvere brukerne tidlig

Vår utviklingsmetodikk er basert på tidlig involvering av brukere og hyppige leveranser ([les mer i kapittel 3.6. Innsatsfaktorer.](#))

Nøkkeltall for pensjonsordningene

Statens pensjonskasse administrerer

Medlemvirksomheter og medlemmer		2019	2018	2017
Medlemsvirksomheter i pensjonsordningene	Antall	1390	1 415	1 413
Medlemmer	Antall	1 097 000	1 089 000	1 075 000
Yrkesaktive medlemmer	Antall	297 000	303 000	302 000
Delvis yrkesaktive og delvis pensjonister	Antall	13 800	14 700	15 400
Pensjonister	Antall	299 000	291 000	283 000
Oppsatte medlemmer (personer med pensjonsrettigheter hos SPK fra tidligere arbeidsforhold)	Antall	487 000	481 000	475 000
Tjenestepensjon				
Opptjente pensjonsrettigheter	Mill.kroner	570 000	551 000	530 000
Pensjonspremie	Mill.kroner	24 500	23 300	21 400
Utbetalte pensjoner	Mill.kroner	29 100	27 900	26 700
Lån				
Utlånsportefølje	Mill.kroner	45 700	42 700	49 100
Søknader om boliglån	Antall	12 500	6 850	5 000
Lånekunder	Antall	44 500	44 300	49 800

Medlemvirksomheter og medlemmer		2019	2018	2017
Personskedeforsikring				
Premieinntekter	Mill.kroner	215	233	235
Utbetalte personskade- og gruppelevnerstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer, ekskl.refusjoner)	Mill.kroner	285	329	313
Kapitalforvaltning				
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill.kroner	10 800	9 800	9 300
Årlig avkastning på fondsmidlene i Apotekordningen	Prosent	6,5	1,8	5
Utvalgte hovedtall				
Antall ansatte (gjennomsnitt for året ¹⁾)	Antall	398	395	389
Antall avtalte årsverk (gjennomsnitt for året ²⁾)	Antall	389	386	378
Antall utførte årsverk ³⁾	Antall	384		-
Samlet tildeling post 01-99	Mill kr	27 251		
Utnyttelsesgrad post 01-29	Prosent	99,2		
Driftskostnader	Mill.kroner	585	555	518
Lønnsandel av driftskostnader	Prosent	46	47	46
Lønn og sosiale kostnader per utførte årsverk	Kroner	700 000	692 000	640 000

1) **Antall ansatte** er utregnet som gjennomsnitt for året. Alle tall (2017 og 2019) er hentet fra SSB.

Ved utgangen av året hadde SPK 406 ansatte.

2) **Avtalte årsverk** er summen av antall heltidjobber (arbeidsforhold) og deltidsjobber omregnet til 100% stilling. Samme definisjon som brukes av SSB. Alle tall er hentet fra SSB.

3) **Utførte årsverk** er definert i PM-2019-13, og rundskriv R115 av 17.des.2019. Dette er et nytt nøkkeltall, og resultatet for 2019 er SPKs eget tall.

Dette leverer vi

Pensjon

SPK administrerer tjenstepensjonsordninger for over én million medlemmer i ca 1400 medlemsvirksomheter. Totalt omfatter disse ordningene opptjente pensjonsrettigheter på 570 milliarder kroner, og hvert år sørger vi for at drøyt 300.000 pensjonister får utbetalt opp mot 29 milliarder kroner i pensjon.

Ordningene vi forvalter er lovregulerte og omfatter følgende ytelser:

- Alderspensjon, når medlemmet velger å ta ut pensjon
- Alderspensjon særalder, for medlemmer som er i en stilling med lavere aldersgrense
- AFP, når medlemmet velger å gå av tidlig
- Uførepensjon, når medlemmet blir sykt eller skadet
- Etterlattepensjon, når et medlem dør, får ektefelle og barn etterlattepensjon.

De sentrale pensjonsordningene vi forvalter er:

- SPK-ordningen - pensjonsordning for:
 - ansatte i statlig virksomhet
 - undervisningspersonale i skolesektoren - alle kommuner og fylkeskommuner, universitet og høyskoler, private skoler med videre
 - ansatte hos virksomheter med tilknytning til staten – tidligere virksomheter i staten, frivillige organisasjoner
- Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA)
- Andre pensjonsordninger SPK administrerer:
 - Stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
 - Sametingsrepresentanter
 - Kunstnerisk personale ved Operaen
 - Oppdragstakere i statlige beredskaps- eller familiehjem
 - Ledsagere i utenriktjenesten

Personskade

Statens pensjonskasse leverer personskadeordningene på vegne av staten.

- Yrkesskadeforsikring som dekker yrkesskade og yrkessykdom
- Gruppeliv er en erstatningsordning til etterlatte (ektefelle og barn) som utbetales når et medlem dør
- Kompensasjons- og erstatningsordninger for skadde vernepliktige, soldater og veteraner
- Personskader forårsaket av statens biler
- Personskader som omfattes av særavtaler for tjenestereiser innenlands og utenlands og stasjonering i utlandet, og andre tariffestede erstatningsordninger for statsansatte

Personskadeordningene er med på å sikre medlemmene trygghet i alle livets faser. Hvis uhellet er ute, gir personskadeordningene de skadelidte eller deres etterlatte en engangsutbetaling.

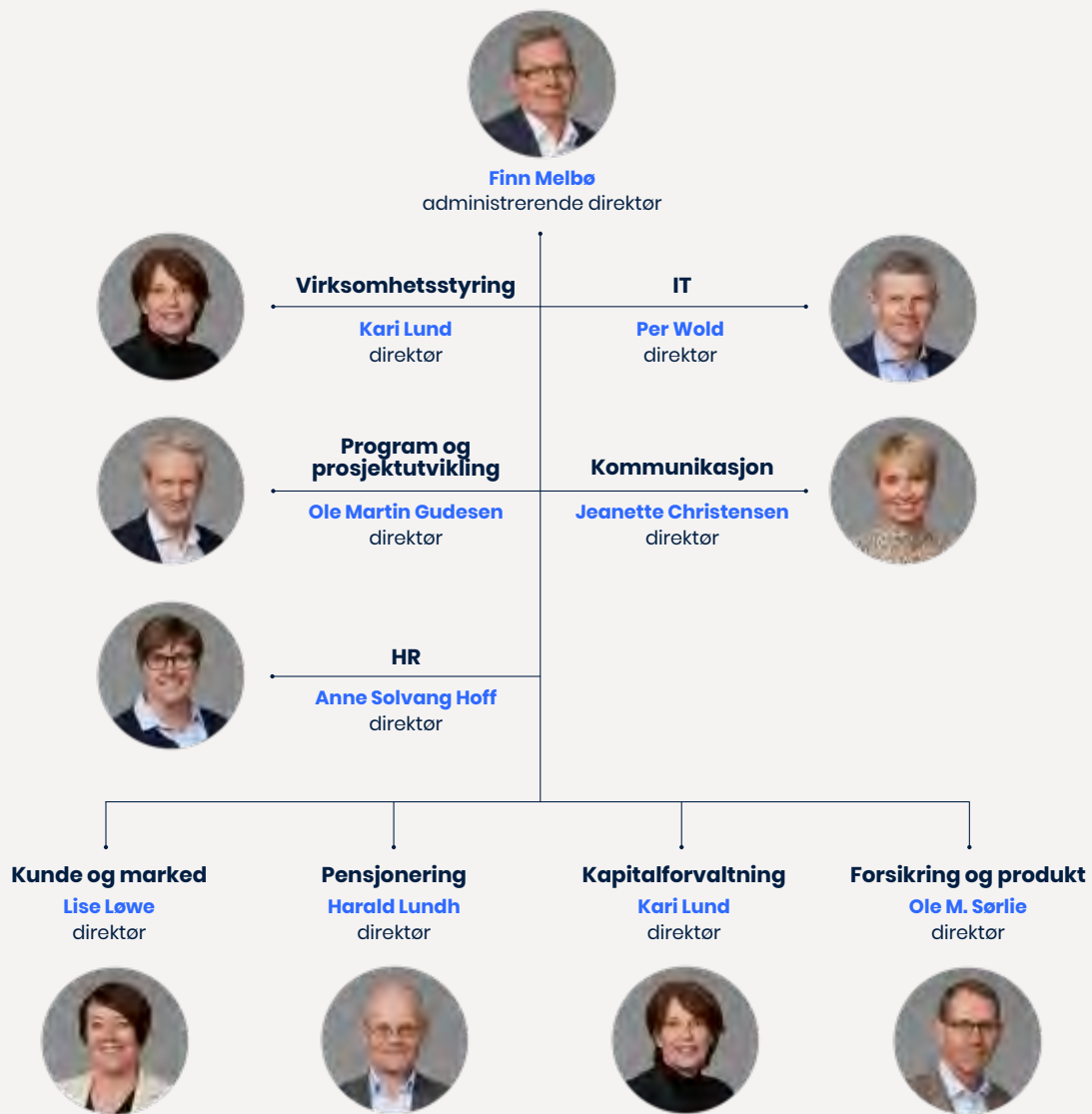
Kompensasjons- og erstatningsordninger for skadde vernepliktige, soldater og veteraner er med på å sikre en særskilt gruppe som utsetter seg for risiko gjennom tjeneste for Norge, enten ved øvelser i Norge eller i internasjonale operasjoner.

Lån

SPK forvalter boliglånsordningen på vegne av staten, noe vi har gjort siden 1966. Boliglånsordningen er en avtale for statsansatte som er framforhandlet av partene i arbeidslivet, og i 1988 ble avtalen knyttet opp mot Hovedtariffavtalen i staten.

SPKs medlemmer og pensjonister kan søke om boliglån på inntil 2 000 000 kroner med sikkerhet i egen bolig. Vi gir lån til kjøp av bolig, refinansiering og lån til oppussing av egen bolig.

Ledelsen og organisasjonen

Vi er en tradisjonell linjeorganisasjon med fire forretningsområder og fem støtteområder. Men leveransene og tjenestene våre følger ikke de organisatoriske skillelinjene.

For å levere det vi skal, på den måten vi ønsker å levere, er vi avhengige av gode, tverrgående prosesser og tett samhandling mellom utviklings- og forretningsmiljøene.